

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

19 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)
SSN Grzegorz Misiurek
SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 19 grudnia 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Bankowi spółki akcyjnej
w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 25 marca 2022 r., I ACa 942/21,
w sprawie z powództwa J.N., J.N.1
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej
w W.
o zapłatę,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania
i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

Grzegorz Misiurek

Marta Romańska

Agnieszka Piotrowska

[P.P.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 23 lipca 2021 r. wydanym w sprawie z powództwa J.N. i J.N.1 przeciwko Bank S.A. z siedzibą w W. (dalej Bank) o zapłatę, Sąd Okręgowy w Bydgoszczy oddalił powództwo i obciążył powodów kosztami postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 29 września 2006 r. strony zawarły bliżej opisaną umowę o kredyt mieszkaniowy [...], której przedmiotem było udzielenie powodom kredytu hipotecznego w złotych polskich denominowanego do franka szwajcarskiego (CHF), stanowiącego równowartość 533 279,29 CHF w celu sfinansowania budowy budynku mieszkalnego. Kredyt został wypłacony kredytobiorcom w złotych i w złotych był przez nich spłacany, zaś do rozliczenia były stosowane kursy kupna i sprzedaży CHF ustalane przez pozwanego w obowiązującej w Banku Tabeli kursów walut obcych. W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy opisał treść wniosku o udzielenie kredytu oraz postanowienia umowy. Nie poczynił natomiast ustaleń faktycznych co do tego, jakie kwoty i kiedy zostały przez powodów zapłacone na rzecz pozwanego w wykonaniu tej umowy.

Dokonując oceny powództwa, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że umowa kredytu jest ważna, nie zawiera niedozwolonych postanowień umownych, powodowie zostali prawidłowo pouczeni o wszystkich związanych z jej zawarciem kwestiach, w tym o ryzyku kursowym. Przyjęty za podstawę rozliczeń kurs CHF był kursem rynkowym, poza tym powodowie mogli spłacać kredyt zarówno w złotych, jak i w CHF. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, że spłacając kredyt na podstawie ważnej umowy, powodowie świadczyli nienależnie na rzecz pozwanego Banku, co prowadziło do oddalenia zgłoszonego przez nich roszczenia o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kwot 300.000 zł oraz 1.172.038,44 zł, obu kwot z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w ich zapłacie.

Po rozpoznaniu apelacji powodów od tego orzeczenia, Sąd Apelacyjny w Gdańsku, wyrokiem z 25 marca 2022 r. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 300.000 zł z odsetkami ustawowymi od 31 maja 2017 r. do 31 grudnia 2015 r.

i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 1.172.038.44 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 18 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty, a także rozstrzygnął o kosztach postępowania za obie instancje.

Odmienne niż Sąd Okręgowy, Sąd drugiej instancji uznał, że umowa kredytu zawiera niedozwolone postanowienia umowne, które, jako bezskuteczne wobec powodów na podstawie art. 385¹ k.c., podlegają eliminacji z umowy. Powstałej w ten sposób luki nie da się uzupełnić, co prowadzi do upadku przedmiotowej umowy i uzasadnia roszczenie powodów o zwrot nienależnego świadczenia.

W skardze kasacyjnej wniesionej od tego wyroku, pozwany Bank zarzucił naruszenie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. polegające na wydaniu wyroku reformatoryjnego, opartego na istotnej zmianie ustaleń i oceny prawnej Sądu pierwszej instancji, w sytuacji braku dokonania przez Sąd Apelacyjny własnych co do faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, przy braku takich ustaleń także ze strony Sądu Okręgowego odnoszących się do wysokości dochodzonego roszczenia i jego wymagalności. Skarżący zarzucił także naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. przez nieuchylenie zaskarżonego apelacją wyroku i nieprzekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, w sytuacji, w której Sąd odwoławczy, dokonał zmiany oceny prawnej spornej umowy kredytu, skutkującej uznaniem roszczenia powodów o zapłatę za zasadne. Sąd drugiej instancji uchybił także, w ocenie skarżącego, art. 227 k.p.c. w zw. z art. 235² § 1 pkt 3 w zw. z art. 391 § 1 i art. 382 k.p.c. przez pominięcie materiału dowodowego zebranego w postępowaniu pierwszo-i drugoinstancyjnym.

W ramach pierwszej podstawy kasacyjnej skarżący zarzucił naruszenie art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 58 § 1 i 2 k.c., art. 69 ust. 1 i 2 prawa bankowego zw. art. 58 § 1 k.c., naruszenie art. 410 § 1 k.c. w związku z art. 405 k.c., art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 353 § 2 k.c., art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 5 k.c. oraz art. 189 k.p.c., art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz.UE.L 1993 Nr 95, str. 29, dalej: „Dyrektywa 93/13”) w zw. z art. 2 oraz art. 32 Konstytucji RP oraz art. 2 i art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, a także naruszenie art. 496 k.c. w zw. z art. 497 k.c.

Formułując te podstawy kasacyjne, pozwany Bank wniósł o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W aktualnym modelu postępowania, wskutek wniesienia apelacji, sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę na nowo w jej w granicach, co oznacza, iż sąd ten rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia, dokonuje własnych ustaleń faktycznych, prowadząc własne uzupełniające postępowanie dowodowe lub poprzestając na materiale zebranym w pierwszej instancji (art. 381 k.p.c. i 382 k.p.c.), ustala podstawę materialnoprawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji, stosuje przepisy regulujące postępowanie apelacyjne oraz, gdy brak takich przepisów, przepisy dotyczące postępowania przed sądem pierwszej instancji. Orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania, nie wykraczając poza wniosek zawarty w apelacji i nie naruszając zakazu *reformationis in peius*. W świetle art. 398³ § 3 k.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.c., Sąd Najwyższy jest związany podstawą faktyczną zaskarżonego wyroku, zaś zarzuty dotyczące oceny dowodów i ustaleń faktycznych nie mogą być podstawą skargi kasacyjnej. Zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami sądu drugiej instancji będącymi podstawą faktyczną zaskarżonego odrzeczenia nie wyłącza kontroli zgodności z prawem postępowania przed sądem drugiej instancji, w przeciwnym razie bowiem wyłączona byłaby druga podstawa skargi kasacyjnej, zawierająca tylko ograniczenie w postaci wpływu naruszenia przepisów postępowania na treść rozstrzygnięcia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 2008 r., I CSK 500/07).

Niezależnie od trafności lub nietrafności sformułowanych w skardze kasacyjnej zarzutów naruszenia prawa materialnego (których większość została już, notabene, rozstrzygnięta w orzecznictwie Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej), skarga kasacyjna Banku podlega uwzględnieniu ze względu na naruszenie przez Sąd Apelacyjny przepisów postępowania w stopniu

mającym wpływ na wynik sprawy. Trafnie zarzucono bowiem w skardze, że wbrew opisanym wyżej zasadom, Sąd Apelacyjny nie poczynił w tej sprawie, w ramach przysługujących mu kompetencji rozpoznawczych, żadnych własnych ustaleń faktycznych, dotyczących wysokości uiszczonych przez powodów kwot, przysługujących im jako zwrot świadczenia nienależnego w oparciu o przyjętą przez ten Sąd koncepcję upadku umowy kredytu, ani też wymagalności roszczenia powodów, a mimo to zasądził to roszczenie w ramach orzeczenia reformatoryjnego. Jak to już akcentowano, Sąd Najwyższy pozbawiony jest możliwości dokonania oceny zebranego w sprawie materiału oraz nie jest władny czynić żadnych ustaleń faktycznych, stąd orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).

Grzegorz Misiurek Marta Romańska Agnieszka Piotrowska

(A.D.)

[SOP]